

bygge noget Forslag paa Høiesteretsdommens Rigtighed som Fundament. Det er Noget, som jeg allerede ved den tidligere Forhandling har udtalt og gjort stærkt gjældende, at herom kunde der selvfølgelig ikke være Tale; at bygge et Forslag paa en saadan Forudsætning kunde jeg og ingen anden Justitsminister indlade sig paa. Det, som der, da Sagen sidst var under Dmtale her i Thinget, var Spørgsmaal om, var derfor ikke at opprippe alle disse Betragtninger over Høiesteretsdommens Rigtighed eller Urigtighed, thi det er Noget, som jeg som Justitsminister paa ingen Maade kan være med til, men det, som der var Tale om, var det Spørgsmaal, om der kunde findes et andet Fundament, hvorpaa der kunde tillægges de Paagjældende en Erstatning af Statskassen, og støttet herpaa Regjeringens og særlig jeg som Justitsminister kunde forsvare at foreslaa Udredelsen af en Erstatning til de Paagjældende. Altsaa, det, som der var Spørgsmaal om, var, om der kunde findes et andet Fundament, hvorefter det, naturligvis under den givne Forudsætning af Høiesteretsdommens Rigtighed, kunde forsvares at fremkomme med et Forslag om at tilkjende de Paagjældende en Erstatning af Statskassen, og den Tanke, som da blev fremsat, ikke af mig, men af den ærede Forespørger, var den, om man ikke muligen vilde kunne gjøre gjældende, at der, naar Høiesteretsdommens Rigtighed forudsattes og antoges som givne, var begaaet en Feil ved det tidligere Skifte i 1825 af den nu afsyde Retssbetjent, som foretog dette Skifte, hvilken Feil maatte kunne forpligte ham til en Erstatning. Denne Erstatning kunde ganske vist ikke ved noget juridisk Retsmiddel erholdes af ham, hans Wo eller hans Arvinger, men her var det, at den ærede Forespørger — idetmindste saaledes som jeg forstod det — mente, at Billighed kunde tale for, at Statskassen traadte til og udrede denne Erstatning. Det var altsaa det — saaledes har idetmindste jeg forstaaet det — som skulde være Gjenstand for min nærmere Overveielse, og det er ogsaa derom, at den siden den Tid har dreiet sig. Jeg er imidlertid saavel ved selv at overveie denne Sag som ved Samtale med den Mand, som jeg nærmest havde tænkt mig som den, der skulde afgive det Responsum eller den Erklæring — enten alene eller i Foræning med et Par Andre, — hvorpaa et saadant Forslag kunde bygges, kommen til det Resultat, at det ikke vilde være muligt at begrunde et saadant Forslag paa en nogenlunde plausibel Maade, idet det ikke; hvad enten man antog det One eller det Andet om det foreliggende Retsspørgsmaal, vilde kunne siges med nogen Ret, at der af den nu afsyde Retssbetjent, som i 1825 foretog Skiftet, var begaaet nogen saadan Feil, at der vilde kunne være nogenformelt Tale om at faae Erstatning af ham, selv om han levede endnu, selv om der ikke havde været Proklama i hans

Wo, og selv om fatalia appellationis ikke forlængst vare udløbne. Det forekommer mig nemlig klart, at denne Sag er i sig selv saa tvivlsom, at der aldrig kunde være Tale om, at nogen Retssbetjent vilde blive dragen til Ansvar for at være gaaet ud fra den ene eller den anden Forudsætning med Hensyn til det materielle Retssforhold. Det maa nemlig erindres, at her staar Sagen saaledes, at Underretten og Overretten ere komne til eet Resultat, medens Høiesteret er kommet til et andet i det foreliggende Spørgsmaal, og under saadanne Mistændigheder vil der vistnok ikke kunne være Spørgsmaal om, at man paa nogen Maade vilde kunne gjøre gjældende, at denne Retssbetjent skulde kunne fældes til Erstatning, fordi han har antaget en Mening, som ikke blot Underretten, men ogsaa Overretten senere har sluttet sig til. Selv om Høiesteret kommer til et andet Resultat, saa kan der dog ikke være Spørgsmaal om, at man paa nogen Maade i Samklang med de Grundsætninger, som gjælde for Retssbetjentes Ansvar for deres Embedshandlinger, vilde kunne sige, at den nævnte Skifteforvalter skulde betale Erstatning, fordi han havde handlet i Henshold til denne juridiske Opfattelse. (Vil: Til hvem skulde Erstatningen gives?) Den skulde naturligvis gives til dem, der havde vundet Sagen ved Under- og Overretten. Det var jo Meningen, men det, som jeg mener, er, at der ikke kan være Spørgsmaal om paa nogenformelt Fundament, der har noget Analogon i vor hele øvrige Rettsforfatning, at komme til et saadant Erstatningskravs Tilfendelse. Dette er Resultatet af mine Overveielser med Hensyn til denne Side af Sagen. — Jeg skal endnu kun gjøre et Par Bemærkninger med Hensyn til et andet Punkt, som den ærede Forespørger fremdrog her, skjøndt det hører til de Sider af denne Sag, som nu maa siges at være tilbagelagte, nemlig Spørgsmaalet om Klagerne over, at man ikke har villet behandle kriminel Undersøgelse i Anledning af det Stedsfundne. Dertil kan jeg for mitt Vedkommende kun sige, at det i den Tid, da jeg har været Justitsminister, stadig har staaet og staar for mig saa aldeles klart, at der slet ikke kan være Tale om nogen kriminel Undersøgelse fra det Dieblik af, da Høiesteretsdommen i 1874 er falden; thi det, som disse Folk have gjort, er jo altsaa kun det, at de have raadet og bistaaet Enken til at sælge en Eiendom, som Høiesteret har erkjendt, at hun var fuldt ud berettiget til at sælge. Naar det er slaaet fast ved en Høiesteretsdom, at hun er fuldt ud berettiget til at sælge Eiendommen, saa forekommer det mig saa klart, som at 2 og 2 er 4, at ethvertformelt fornuftigt Grundlag for en kriminel Undersøgelse mod hende eller mod dem, der have bistaaet hende ved de omtalte Salg, mangler. De have foretaget en Handling, der, hvilken Mening end Andre og de selv maatte have havt eller have om dens Rigtig-